

NGỮ LIỆU ÔN TẬP

NHẬN BIẾT, THÔNG HIỂU

NGỌN LỬA

“Tại một vùng núi non lạnh lẽo của miền Bắc An Độ, người đi đường thường giữ ấm bằng một chiếc nôi đất nhỏ, cho than hồng vào và đậy nắp cho kín. Sau đó họ lấy dây ràng kĩ quanh nôi rồi dùng khăn vải bọc lại. Khi đi ra ngoài, họ cặp chiếc lồng ấp trên vào người cho ấm.

Ba người đàn ông nọ cùng đi đến đền thờ. Đường thì xa nên cứ đi một lúc, họ lại nghỉ chân rồi mới đi tiếp. Ở một chặng nghỉ, một người trong họ trông thấy có vài người bộ hành ngồi co rúm lại vì lạnh. Anh ta vội mở chiếc lồng sưởi của mình ra lấy lửa moi cho những chiếc lồng ấp của họ để tất cả mọi người đều được sưởi ấm. Lần đó, anh ta cứu được mấy mạng người suýt bị chết cóng trong đêm lạnh rét buốt của vùng Bắc An.

Ngữ liệu 1

Thế rồi, cả nhóm người lại lên đường. Đêm đã khuya. Đường đi tối mịt không có lấy một ánh sao. Người bộ hành thứ hai mở chiếc lồng sưởi của mình để mỗi lửa vào ngọn đuốc mà anh ta đã mang theo. Ánh sáng từ ngọn đuốc đã giúp cho cả đoàn người có thể lên đường an toàn.

Người thứ ba cười nhạo hai người bạn đồng hành của mình: “Các anh là một lũ điên. Có họa là điên mới đem phí phạm ngọn lửa của mình như thế.”

Nghe thế, họ bảo anh ta: “Hãy cho chúng tôi xem ngọn lửa của bạn”. Anh này mở chiếc lồng sưởi ấm của mình ra thì hỡi ôi, lửa đã tắt ngúm từ bao giờ, chỉ còn lại tro và vài mẩu than leo lét sắp tàn. [...]”

(Trích Ngọn lửa, Trái tim có điều kì diệu, NXB Trẻ, 2013, tr. 86 – 87)

TẾT

Tết năm kia bố mẹ già tất bật nhặt lá mai, trang hoàng nhà đón chờ con cháu.

Chợt xe bưu phẩm dừng trước cửa, người ta ôm vào đủ loại quà kèm bưu thiếp ghi: “Bố mẹ ăn tết vui vẻ, sang năm chúng con sẽ về”.

Tết năm sau lại hăm hở dọn nhà. Lại xe đồ cửa. Lại quà ngổn ngang. Và lời chúc quen thuộc.

Tết năm này con cháu về, thấy nhà mình thiếu tết. Cây mai nguyên lá. Mái nhà xanh rêu. Quà năm cũ còn nguyên, vương bụi.

Thế mà bố mẹ rưng rưng nói: “Năm nay có tết rồi!”.

(Trần Hoàng Trúc, <https://tuoitre.vn>).

HOA HỒNG TẶNG MẸ

“Anh dừng lại một tiệm bán hoa để mua hoa gửi tặng mẹ qua đường bưu điện. Mẹ anh sống cách chỗ anh ở khoảng 300km. Khi bước ra khỏi xe, anh thấy một bé gái đang đứng khóc bên vỉa hè. Anh đến bên và hỏi nó sao lại khóc.

- Cháu muốn mua một bông hồng để tặng mẹ cháu - nó nức nở - nhưng cháu chỉ có 75 xu trong khi giá bán hoa hồng đến 2 dolar.

Anh mỉm cười và nói với nó:

- Đến đây chú sẽ mua cho cháu.

Ngữ liệu 3

Anh liền mua hoa cho cô bé và đặt một bó hồng để gửi cho mẹ anh. Xong xuôi, anh hỏi cô bé có cần đi nhờ xe về nhà không.

Nó vui mừng trả lời:

- Dạ, chú cho cháu đi nhờ xe đến nhà mẹ cháu.

Nó chỉ đường cho anh lái xe đến nghĩa trang, nơi có phần mộ vừa đắp. Nó chỉ vào ngôi mộ và nói:

- Đây là nhà của mẹ cháu.

Nói xong, nó ân cần đặt bông hoa hồng lên mộ.

Tức thì anh quay lại tiệm bán hoa hủy bỏ dịch vụ gửi hoa và mua một bó hoa hồng thật đẹp. Suốt đêm đó anh đã lái xe một mạch 300km về nhà để trao tận tay mẹ bó hoa.”

(Quà tặng cuộc sống, theo nguồn Internet)

Ngữ liệu 4

*“Chưa chữ viết đã vẹn tròn tiếng nói
Vàng trắng cao đêm cá lặn sao mờ
Ôi tiếng Việt như đất cày, như lụa
Óng tre ngà và mềm mại như tơ
Tiếng tha thiết nói thường nghe như hát
Kể mọi điều bằng riu rít âm thanh
Như gió nước không thể nào nắm bắt
Dấu huyền trầm , dấu ngã chênh vênh”*

(Trích bài Tiếng Việt - Lưu Quang Vũ)

BÀN TAY YÊU THƯƠNG

“Trong một tiết dạy vẽ, có giáo viên bảo các em học sinh lớp một vẽ về điều gì làm cho em thích nhất trong đời.

Cô giáo thăm nghĩ "Rồi các em cũng lại vẽ những gói quà, những ly kem hoặc những món đồ chơi, quyển truyện tranh". Thế nhưng cô đã hoàn toàn ngạc nhiên trước một bức tranh lạ của một em học sinh Douglas: bức tranh vẽ một bàn tay.

Nhưng đây là bàn tay của ai? Cả lớp bị lôi cuốn bởi một hình ảnh đầy biểu tượng này. Một em phán đoán

- "Đó là bàn tay của bác nông dân".

Một em khác cự lại:

- "Bàn tay thon thả thế này phải là bàn tay của một bác sĩ phẫu thuật....".

Ngữ liệu 5

Cô giáo đợi cả lớp bớt xôn xao dần rồi mới hỏi tác giả. Douglas cười ngượng ngịu:

- "Thưa cô, đó là bàn tay của cô ạ!".

Cô giáo ngẩn ngơ. Cô nhớ lại những phút ra chơi thường dùng bàn tay để dắt Douglas ra sân, bởi em là một cô bé khuyết tật, khuôn mặt không được xinh xắn như những đứa trẻ khác, gia cảnh từ lâu lâm vào tình cảnh ngặt nghèo. Cô chợt hiểu ra rằng tuy cô vẫn làm điều tương tự với các em khác, nhưng hóa ra đối với Douglas bàn tay cô lại mang ý nghĩa sâu xa, một biểu tượng của tình yêu thương."

(Mai Hương, Vĩnh Thắng – Quà tặng cuộc sống)

Ngữ liệu 6

BẠN KHÔNG CẦN PHẢI THẮNG BẰNG MỌI GIÁ

“Một trong những câu hỏi quan trọng bạn có thể tự hỏi là: “Tôi muốn mình luôn luôn đúng hay tôi muốn được hạnh phúc?”. Trong nhiều trường hợp, hai điều này thường không đi cùng nhau.

Việc tỏ ra mình là người luôn đúng - nghĩa là người khác sai - sẽ đẩy chúng ta vào thế sẵn sàng tranh cãi với bất kỳ ai không cùng quan điểm. Và nếu tình trạng này cứ tiếp diễn sẽ khiến đầu óc chúng ta tốn rất nhiều năng lượng cũng như làm chúng ta xao nhãng với cuộc sống xung quanh. Mặc dù vậy, nhiều người vẫn dành rất nhiều thời gian và công sức để chứng minh (hay bảo vệ) quan điểm của mình và cho rằng người khác đã sai. Vô tình hay hữu ý, nhiều người tin rằng việc đưa ra ý kiến riêng “đúng đắn” sẽ giúp người khác điều chỉnh họ và học hỏi thêm nhiều điều. Thực ra, điều này hoàn toàn sai.

Ngữ liệu 6

Bạn hãy nhớ lại xem, đã bao giờ bạn bị ai đó “sửa lưng” và bạn nói với họ: “Cảm ơn bạn đã chỉ cho tôi thấy điều tôi sai!”. Hoặc đã bao giờ có ai đó nói cảm ơn khi bạn phản đối họ hay chứng tỏ bạn đúng họ sai. Sự thật là đa phần chúng ta đều không thích bị người khác vạch ra sai lầm của mình. Con người luôn mong muốn người khác lắng nghe và được công nhận. Do đó, một người biết cách lắng nghe thường là người được yêu quý và tôn trọng. Những người có thói quen hay phản đối người khác thường chỉ nhận được phản ứng bực bội và bị lảng tránh.

**(Richard Carlson - Tất cả đều là chuyện nhỏ, NXB Tổng hợp
Thành phố HCM, trang 35)**

DẬY MÀ ĐI

*Dậy mà đi ! Dậy mà đi !
Đừng tiếc nữa, can chi mà tiếc mãi ?
Ai chiến thắng mà không hề chiến bại
Ai nên khôn mà chẳng dại đôi lần ?
Huống đường đi còn lắm bước gian truân
Đây chưa phải trận sau cùng chiến đấu !
Thì đứng dậy, xoa tay và tự bảo:
Chí còn đây, sức lực hãy còn đây !
Lòng không nghèo tin tưởng ở tương lai*

*Chân có ngã thì đứng lên, lại bước
Thua ván này, ta đem bày ván khác
Có can chi, miễn được cuộc sau cùng !
Dậy mà đi, hi vọng sẽ thành công
Rút kinh nghiệm ở bao lần thất bại :
Một lần ngã là một lần bớt dại
Để thêm khôn một chút nữa trong người
Dậy mà đi, hỡi bạn dân nghèo ơi !*

Tố Hữu

RẤT CẦN Ở BẠN MỘT LÒNG CAN ĐẢM

“Một số người luôn bị lệ thuộc vào những yếu tố bên ngoài. Họ dễ dàng thành công khi tất cả đều thuận lợi. Nhưng họ nhanh chóng mất tinh thần và ngã quỵ ngay khi bị nghịch cảnh cản lối. Họ dường như không hiểu rằng đứng trước khó khăn, chúng ta phải tự mình quyết định sẽ để khó khăn nhấn chìm hay vượt lên nó.

Để có thể đứng vững trước thực tế khắc nghiệt đòi hỏi ở chúng ta một nghị lực. Winston Churchill cho rằng : “Can đảm là phẩm chất đầu tiên mà một người cần có bởi vì đó chính là nền tảng cho sự hình thành những phẩm chất khác”. Ở đây ông không có ý đề cập đến sự can đảm của những con người phi thường mà chính là sự can đảm dám đưa ra những quyết định cần thiết trước sự khắc nghiệt của cuộc sống đời thường.

Ngữ liệu 8

Paul Tillich, nhà thần học nổi tiếng, tác giả cuốn Hiện thân của sự can đảm, khi được yêu cầu giải thích cụ thể hơn về ý nghĩa của sự can đảm này, đã nói “Can đảm là dám nói “vâng” với cuộc sống cho dù nó khắc nghiệt đến mức nào. Can đảm là dám mỉm cười dù số phận trở trêu thế nào đi nữa”. Cuộc sống khắc nghiệt... và vốn không công bằng, nhưng điều đó không có nghĩa là cuộc sống không có những nét tươi đẹp, thú vị và đáng yêu nếu bạn biết cách tìm và nhận ra nó.”

(Trích trong Hạt giống tâm hồn - Những bài học cuộc sống)

Chúc các em
học tốt!

